

809 - وَعَنْ أَبِي جُرَيْبٍ جَابِرِ بْنِ سُلَيْمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: رَأَيْتُ رَجُلًا يَصُدُّرُ النَّاسُ عَنْ رَأْيِهِ؛ لَا يَثْبُورُ شَيْئًا إِلَّا صَدَرُوا عَنْهُ، قُلْتُ: مَنْ هَذَا؟ قَالُوا: رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، قُلْتُ: عَلَيْكَ السَّلَامُ يَا رَسُولَ اللَّهِ - مَرَّتَيْنِ - قَالَ: «لَا تَقُلْ عَلَيْكَ السَّلَامُ؛ عَلَيْكَ السَّلَامُ تَحِيَّةُ الْمَوْتَى، قُلْ: السَّلَامُ عَلَيْكَ» قَالَ: قُلْتُ: أَنْتَ رَسُولُ اللَّهِ؟ قَالَ: «أَنَا رَسُولُ اللَّهِ الَّذِي إِذَا أَصَابَكَ ضُرٌّ فَدَعْوَتُهُ كَشَفَهُ عَنْكَ، وَإِذَا أَصَابَكَ عَامٌ سَنَةِ فَدَعْوَتُهُ أَنْتَبَتْهَا لَكَ، وَإِذَا كُنْتَ بِأَرْضٍ قَفْرٍ أَوْ فَلَاقَةٍ، فَضَلَّتْ رَاِحِلَتُكَ، فَدَعْوَتُهُ رَدَّهَا عَلَيْكَ»، قَالَ: قُلْتُ: اعْهَدْ إِلَيَّ. قَالَ: «لَا تَسْبَنَّ أَحَدًا»، قَالَ: فَمَا سَبَبْتُ بَعْدَهُ حُرًّا، وَلَا عَبْدًا، وَلَا بَعِيرًا، وَلَا شَاءَ «وَلَا تَحْقِرَنَّ مِنَ الْمَعْرُوفِ شَيْئًا، وَأَنْ تُكَلِّمَ أَحَاكَ وَأَنْتَ مُنْبَسِطٌ إِلَيْهِ وَجْهُكَ؛ إِنَّ ذَلِكَ مِنَ الْمَعْرُوفِ، وَارْفَعْ إِزَارَكَ إِلَى نِصْفِ السَّاقِ، فَإِنْ أَبَيْتَ فَإِلَى الْكَعْبَيْنِ، وَإِيَّاكَ وَإِسْبَالَ الْإِزَارِ؛ فَإِنَّهَا مِنَ الْمَخِيلَةِ وَإِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمَخِيلَةَ، وَإِنْ أَمْرٌ شَتَمَكَ وَعَيْرَكَ بِمَا يَعْلَمُ فِيكَ فَلَا تُعَيِّرْهُ بِمَا تَعْلَمُ فِيهِ؛ فَإِنَّمَا وَبَالَ ذَلِكَ عَلَيْهِ». رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ بِإِسْنَادٍ صَحِيحٍ، وَقَالَ التِّرْمِذِيُّ: حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ [د 4084، ت 2722].

809. Абу Журай Жобир ибн Сулайм розияллоху анхудан ривоят қилинади:

«Бир кишини кўрдим, одамлар унинг фикри билан иш кўришар, у нима деса, ўшани албатта қабул қилишар эди. «Бу ким?» десам, «Бу зот - Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам», дейишди. Мен икки марта: «Алайкас-салом, эй Аллоҳнинг Расули!» деган эдим, у зот: «Алайкас-салом» демагин, «Алайкас-салом» дейиш маййитга бериладиган саломдир. Сен «Ассалааму ʼалайка», дегин», дедилар. Мен: «Аллоҳнинг Расули соллаллоху алайҳи васаллам сизмисиз?» дедим. У зот шундай дедилар: «**Ҳа. Мен - сенга зарар етганда дуо қилсанг, кушойиш берадиган, қаҳатчилик етганда дуо қилсанг, сенга экинларни ўстириб**

берадиган, дашту биёбонда юрганинга уловинг йўқолиб қолганда дуо қилсанг, сенга уни қайтариб берадиган Аллоҳнинг Расулиман». «Мендан аҳд олинг», дедим. У зот шундай дедилар: **«Ҳеч кимни сўкмагин - шундан кейин ҳурни ҳам, қулни ҳам, туяни ҳам, қўйни ҳам сўкмадим - Яхши ишда ҳеч бир амални оз санамагин. Биродаринг билан сўзлашсанг, очиқ юзли бўлгин. Мана шулар маъруфдандир. Изорингни болдирингнинг ярмигача кўтариб олгин, агар бундай қилмасанг, тўпиғингача. Изорингни судраб юришдан ҳазир бўлгин, чунки бу манманликдандир, Аллоҳ азда ва жалла эса манманликни суймайди. Кимдир сени сўкиб, сенда бор сифатни айбласа, сен ҳам унда бор нарса билан уни айбламагин, бунинг гуноҳи ўзига».**

Абу Довуд ва Термизий саҳиҳ, саҳиҳ иснод билан ривоят қилишди. Термизий ҳасан, саҳиҳ ҳадис, дедилар.

Шарҳ: Гапнинг сиёқидан кўриниб турибдики, Жобир ибн Сулайм розияллоху анҳу ушбу ўзлари ривоят қилиб бераётган ҳодисадан олдин мусулмон бўлсалар ҳам, Пайғамбар соллаллоху алайҳи васалламни кўрмаган эканлар.

«Бир кишини кўрдим, одамлар унинг фикри билан иш кўришар, у нима деса, ўшани албатта қабул қилишар эди».

Бу ҳолат Жобир ибн Сулайм розияллоху анҳуни қизиқтириб қолди. Чунки бир гап бўлмаса, ўша пайтда у ернинг одамлари бир кишига бунчалик бўйсунадиган эмас эдилар. Гап ҳамманинг ҳурмат-эътиборига сазовор бўлган шахсда эди. Келинг, кейин нима бўлганини Жобир ибн Сулайм розияллоху анҳунинг ўзидан нақл қилайлик:

«Бу ким?» дедим.

«Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам», дейишди».

Бу жавобни эшитгандан кейин Жобир ибн Сулайм розияллоху анҳу дарҳол ўзига келди. Хабарларини эшитиб, ўзларини кўришни орзу қилиб юрган зотни учратиб қолганидан беҳад хурсанд бўлди-да:

«Алайкассаламу, я Расулаллоҳ!» деб икки марта» айтди.

Эҳтимол, шошилиб қолганидан икки марта салом бергандир. Эҳтимол, шошилиб қолганидан саломни нотўғри бергандир. Шунинг учун ҳам, Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам унинг хатосини тўғрилаб:

«Алайкассаламу» дема, бу ўликларга айтилади. Ассаламу алайка, дегин», дедилар».

Демак, салом беришда ҳам эҳтиёт бўлиб, тўғри талаффуз қилиш керак экан. Жобир ибн Сулайм розияллоху анҳу бу танбеҳни эшитиб, ундан тегишли

хулоса чиқариб олгандан кейин, асосий мақсадга ўтди.

«Сиз Аллоҳнинг Расулимисиз?» дедим».

У киши бу савол билан одамлардан эшитган гапни тасдиқлаб олмоқчи бўлди. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам фурсатдан фойдаланиб, ўзлари қандоқ зотнинг Расули эканликларини батафсилроқ баён этдилар.

«Ҳа. Мен - сенга зарар етганда дуо қилсанг, кушойиш берадиган, қаҳатчилик етганда дуо қилсанг, сенга экинларни ўстириб берадиган, дашту биёбонда юрганингда уловинг йўқолиб қолганда дуо қилсанг, сенга уни қайтариб берадиган Аллоҳнинг Расулиман».

Кўриниб турибдики, ортиқча гапга ўрин қўймайдиган жавоб бўлди. Шунинг учун Жобир ибн Сулайм розияллоҳу анҳу Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламдан фойдаланиб қолиш йўлига ўтди.

«Мендан аҳд олинг», дедим.

Ўзини билган ҳар бир одам улуғ зотларни кўрганда улардан ўзлари учун бир умрга етадиган панд-насихат эшитиб қолишга уринадилар. Жобир ибн Сулайм розияллоҳу анҳу ҳам худди шуни хоҳлаган эди ва мақсадига эришди ҳам.

«Зинҳор ва зинҳор бирортани сўкма» дедилар. Бас, шундан кейин хурни ҳам, қулни ҳам, туяни ҳам, қўйни ҳам ҳеч-ҳеч сўкмадим».

Жобир ибн Сулайм розияллоҳу анҳу Пайғамбар соллаллоҳу алайҳи васалламнинг берган биринчи тавсияларига қандоқ амал қилганларини ҳам қўшиб зикр қилмоқдалар.

Албатта, сўкиш ёмон нарса, унинг шахсга ва жамиятга етказадиган зарарлари чексиз. Бу ноқулай одатнинг мазамматида кўплаб ҳадиси шарифлар келган. Ислоҳ дини мусулмонларнинг сўкишдан йироқ бўлишларини таъминлаш учун алоҳида тарбиявий ишларни йўлга қўйган. Бу борада кези келганда, иншааллоҳ, батафсил сўз юритилади.

Жобир ибн Сулайм розияллоҳу анҳу Пайғамбар соллаллоҳу алайҳи васалламдан сўкиш ҳақида олган насихатларига умр бўйи оғишмай амал қилганлари ила фахрланмоқдалар. Дарҳақиқат, бу ҳар қанча мақтовга сазовор иш. Қаранг-а, у киши ҳатто ҳайвонларни ҳам сўкмаптилар!

«Яхшиликдан ҳеч бир нарсани зинҳор ҳақир санама».

Яъни, бу арзимаган иш-ку, деб яхшиликни қилмай қўйма. Кичик, арзимаган бўлса ҳам, яхшиликни ҳеч қолдирмай қилишга урин.

«Биродарингга очик юз билан гапиришинг ҳам яхшиликдандир».

Шунинг учун биродарингга очик юз билан боқишни зинҳор канда қилма.

«Изорингни болдирнинг ярмигача кўтар. Агар кўнмасанг икки тўпиққача. Изорни осилтириб юришдан сақлан. Чунки, бу иш такаббурликдандир. Албатта, Аллоҳ такаббурликни сўймас».

Ушбу ҳадиси шарифни мана шу бобда зикр қилинишига айнан шу иқтибос сабаб бўлган. Бу ривоятда ҳам олдинги ривоятларда келган маъно таъкидланмоқда. Кийимни узун қилиб судраб юриш қораланмоқда.

Кимдир сени сўкиб, сенда бор сифатни айбласа, сен ҳам унда бор нарса билан уни айбламагин, бунинг гуноҳи ўзига», дедилар».

Ҳа, бир томон бир оғиз гапдан қолса, олам гулистон. Агар икки томон ҳам бир-биридан қолишмай ўз шеригини сўкаверса, айблайверса иш мадда олиб кетиб, оқибати ёмонлик билан тугаши турган гап.

Ушбу ҳадиси шарифдан олинадиган хулосалар:

1. Пайғамбар соллаллоҳу алайҳи васаллам сўзлари сўзсиз қабул бўладиган зот бўлганлари.
2. Саҳобаи киромлар Пайғамбар соллаллоҳу алайҳи васалламга итоат қилишда олий даражали намуна бўлганлари.
3. «Алайкассаламу» ибораси ўликларга бериладиган салом экани.
4. Тирик одамга салом бериш «Ассаламу алайкум» лафзи ила бўлиши.
5. Улуғ одамларни кўрганда улардан панд-насихат, кўрсатмалар сўраб қолиш кераклиги.
6. Сўкиш ёмон нарса экани.
7. Пайғамбар соллаллоҳу алайҳи васалламнинг суннатларига ихлос ила амал қилиш кераклиги.
8. Яхшиликнинг энг кичигини ҳам ҳақир санамаслик кераклиги.
9. Кийимни узун қилиб судраб юриш жоиз эмаслиги.
10. Икки мусулмон орасида бир-бирини сўкиш, айблаш хавфи туғилиб қолганда ўзини тийгани саломат қолиб, сўкканга ёмонлик уриши.

Манба: hadis.islom.uz

HADIS.ISLOM.UZ
NUBUVVAT MARVARIDLARI